

LBRIS

We know
books

Protoiereu Alexei Uminski

**Ce vreau eu
de la Dumnezeu**
Carte despre credința vie

Traducere din limba rusă:
Florentina Cristea

EDITURA EGUMENIȚA
2020

Cuprins

Prefață	7
Ce vreau eu de la Dumnezeu	11
Teoria evoluției ne eliberează de responsabilitatea de a fi om?	11
Despre scara care duce la cer	15
Setea de adevăr sau visul la protecționism?	18
Dar unde este Dumnezeu?	21
Cum să facem să nu confundăm pe marea furtunoasă colacul de salvare cu țărnul salvator?	24
Ce vreau eu de la Biserică	35
Locul în care se împart darurile. Despre ceea ce căutăm noi, venind la biserica, și ceea ce primim în realitate	35
Contra „albilor” sau contra „roșilor”?	46
Pe calea grăuntelui	48
Cred într-una Sfântă, Sobornicească și Apostolească Biserică	55
Despre credința noastră și despre acele lucruri imposibile la care suntem chemați prin Botez	69
De ce sunt canonizați sfinții și cum devine viața omului viață de sfânt	76
Despre ceea ce este esențial și neesențial. Cum să înțelegem regulile bunei credințe și să învățăm să distingem tradiția de Tradiție	86
Timpul nu trebuie să ne sperie!	96
Despre mântuirea în afara Bisericii și dacă Îl poate întâlni pe Hristos un om care nu a auzit niciodată de El ...	100

De ce este imposibil să fii creștin „din punct de vedere etnic”	110
De ce „unde-i unul, nu-i putere” și pentru ce are creștinul nevoie de frați și surori	112
Despre rugăciunea săvârșită acasă și în biserică și de ce <i>nu este bine să fie omul singur</i>	116
Bazele vieții duhovnicești	125
A muri și a te naște prin Botez	125
Gulliver, doborât la pământ	129
De ce proverbul „Omul pentru om este lup” s-a învechit atât de mult?	136
Gânduri despre viață în rugăciunea <i>Tatăl nostru</i>	142
Despre darurile Tatălui, primite în mâinile noastre	173
Să scăpăm de iluzia că noi suntem creștini adevărați	176
Despre aducerea aminte de moarte	181
Despre conștiință	187
Despre frica de Dumnezeu	199
Despre ascultare	222
Despre smerita cugetare	226
Despre osândire	234
Despre muștrarea de sine	250
Despre minciună	261
Despre lupta cu patimile	274
Pravila de rugăciune	293
Rugăciunea către Sfântul Duh	305
Rugăciunea Sfântului Vasile cel Mare	307
Rugăciunile de seară	311
Moștenirea vieții veșnice	314

Distribuție:
S.C. Egumenița S.R.L.
tel./fax: 0236-326.730
e-mail : editura@egumenita.ro
www.egumenita.ro

Ce vreau eu de la Dumnezeu

Despre scara, care duce la Cer

Teoria evoluției te eliberează de responsabilitatea de a fi om?

Când realizează pentru prima dată că este o ființă rațională, omul nu poate să nu își pună întrebarea: există Dumnezeu? Această întrebare începe să îl frământă încă din copilărie și nu își pierde actualitatea sa nici în tinerețe, nici la maturitate, nici la bătrânețe. Extrem de important este ca răspunsul la ea să fie găsit, în caz contrar omul își pierde umanitatea sa, se pierde pe sine însuși.

Creierul nostru este alcătuit astfel încât neîncetat caută răspunsuri la întrebările pe care i le pune înainte viața, în pofida ipotezelor uneori evidente și exhaustive³ pe care i le poate oferi știința modernă. Omul nu poate crede că el provine din maimuță, că Universul s-a format ca rezultat al unei explozii enorme și că există de mai multe miliarde de ani...

Totuși esența întrebării despre existența lui Dumnezeu nu se reduce nicidecum la dorința de

³ Exhaustiv - (fr. *exhaustif*) care tratează un subiect, epuizându-l; în întregime; complet.

a cunoaște tehnologia creației. Omul are nevoie de cu totul altceva. Pentru el este important să știe că Universul este creat și condus de o Ființă rațională și sensibilă. Mai exact, este vorba despre nevoia urgentă de a simți prezența Creatorului și a Proniatorului celui viu, pe lângă care toate discuțiile despre rolul evoluției în apariția unor forme de viață trec pe planul doi, întrucât, în esența lor, nu au niciun sens.

Într-adevăr, viața noastră actuală nu este în niciun fel influențată de ideea despre cum a luat ea naștere, dacă noi avem strămoși comuni cu primatele contemporane sau suntem creați din acel pumn de pământ despre care vorbește Biblia. Toate acestea nu au nicio importanță, întrucât pe noi nimic nu ne poate schimba.

Noi suntem ceea ce suntem, suntem ceea ce am devenit. Când anume a apărut lumea fizică ce ne înconjoară – cu aproximativ șapte mii de ani și jumătate în urmă, după cum rezultă din calculul biblic, sau vârsta ei a depășit șaiszeci de miliarde – nu produce un interes deosebit omului, care a găsit răspuns la cea mai importantă întrebare: „Există Dumnezeu?”. Restul este doar o satisfacere a unei curiozități deșarte, numai dacă nu este vorba despre oamenii de știință, care se ocupă cu această problemă în mod profesionist.

Motivația oamenilor de știință (a cercetătorilor naturii) este destul de clară. Cufundându-se în cercetarea științifică, ei înțeleg lumea și în procesul acestei înțelegeri, însă totuși nu pot să nu își pună

întrebarea: de ce a devenit, în general, posibilă existența ei?

Cu toate acestea, omul se poate mulțumi cu răspunsurile care se află la suprafață și poate hotărî că teoria „marii explozii” și raționamentele despre calea evolutivă a dezvoltării îl eliberează de necesitatea de a cugeta la Dumnezeu. Acest lucru este într-adevăr foarte, foarte înfricoșător! Un astfel de om, în esență, renunță la adevărata sa menire și începe să se preocupe numai de modul în care să trăiască această viață efemeră cât mai confortabil cu putință, evitând orice probleme. Pe primul plan în acest timp încep să fie puse sănătatea fizică, poziția socială, dezvoltarea carierei și bunăstarea materială. Toate aceste motivații sunt de natură pur instinctivă. Dacă omul renunță la Dumnezeu, la cea mai înaltă și incontestabilă valoare, accesibilă numai lui, el renunță și la umanitatea în sine, coborându-și comportamentul său la nivelul unui animal foarte dezvoltat. În esență, el renunță la meditație, renunță la durere, renunță la suferință și, în cele din urmă, renunță la dragoste.

Omul rațional nu se poate mulțumi cu explicații simple. Să zicem că universul nostru a apărut în urma unei „mari explozii”. Dar ce a existat până la el? Și cine a provocat această explozie? Uneori copiii întrebă: „Ce a existat înainte să apară Dumnezeu?”. Lor trebuie să li se explice că Domnul a existat mereu, pentru că El este veșnic, El este o Ființă veșnic vie.

Unii sunt gata să fie de acord cu faptul că „acolo”, poate, există totuși „ceva”. Însă acest „ceva” nu

poate avea suflet, lui nu îi sunt specifice gândurile și sentimentele. Aceasta este doar natură, totalitatea elementelor și a legilor fizico-chimice. Pe lângă aceasta, nu își pierde actualitatea sa nici întrebarea despre Creatorul acestei naturi.

Următoarea etapă în dezvoltarea duhovnicească: deasupra noastră nu se află „ceva”, ci „Cineva”. Dar, dacă vine vorba despre o Ființă rațională, omului îi apare dorința firească de a cunoaște această Ființă, de a defini caracteristicile Ei fundamentale. Aceste întrebări nu îl părăsesc pe om de-a lungul vieții sale, ci el caută neîncetat răspunsuri la ele, deși uneori se rătăcește și se abate mult din drum. Însă, în orice caz, el nu poate să nu conștientizeze faptul că acest „Cineva” este infinit de înțelept, infinit de puternic, infinit de bogat din punct de vedere creativ. Tot ceea ce vedem noi în jur – lumea animalelor, lumea plantelor, lumea cerului, a pământului, a apei și a focului – nu sunt deloc întâmplătoare, toate sunt legate între ele. În afară de aceasta, universul este incredibil de complex, pentru că fiecare picătură de rouă poartă în sine Cosmosul său și în același timp el este foarte armonios alcătuit și este extrem de minunat. Noi nu putem să nu ajungem la concluzia că o astfel de frumusețe nu a putut fi creată fără dragoste. Nici omul în sine nu este în stare să creeze ceva minunat fără dragoste. Dar, dacă dragostea Creatorului a fost de ajuns pentru întreaga lume, ea nu poate să nu fie de ajuns și pentru om.

Despre scara care duce la cer

Reflectând asupra acestor întrebări eterne, vom apela la cărțile închinare existenței lui Dumnezeu. Toate religiile posedă astfel de cărți. Iudeii au Tora sau Pentateuhul, creștinii au, în primul rând, Noul Testament, musulmanii – Coranul, cei ce practică hinduismul – Upanișadele. Pentru om este important să înțeleagă ce anume din cunoștințele sale despre Dumnezeu corespunde în mod sigur adevărului și ce anume trebuie atribuit interpretărilor omenești, care prin definiție nu sunt lipsite de distorsiuni.

De multe ori poate fi auzită întrebarea: „De ce oamenii de fiecare dată vorbesc despre modul în care ei îl văd pe Dumnezeu, despre învățătura împărtășită de ei, despre El ca despre un adevăr suprem?”. Totul constă în faptul că, în caz contrar, religia va reprezenta pentru noi doar o valoare istorică, filozofică și estetică, pentru că oamenii care au încredere în principiile ei fundamentale și în dogmele⁴ ei trebuie să fie convinși că ei se mișcă în direcția cea bună!

Dar ale cui păreri despre Dumnezeu corespund în cea mai mare măsură adevărului? De ce, de exemplu, trebuie să îi credem anume pe propovă-

⁴ Dogmă – (greaca veche δόγμα, δόγματος – „păreră”, „hotărâre”) – învățatură de credință, aprobată de cele mai înalte instanțe religioase, care nu trebuie pusă la îndoială.

duitorii creștini și nu, să zicem, pe propovăduitorii musulmani?

După ce criterii ne judecăm unii pe ceilalți? Cum putem stabili că, de exemplu, acest om pentru nimic în lume nu ne va trăda în momentele dificile, iar față de celălalt trebuie să stăm cât mai departe?

Dacă ne uităm cu atenție la modul în care s-au manifestat și se manifestă religiile în această lume, vrând-nevrând va trebui și să ne minunăm și să ne îngrozim, întrucât se pare că, din punct de vedere istoric, toate sistemele religioase nu sunt fără cusur, că nici unul nu a fost lipsit de ipocrizie, agresiune și cruzime. Ele au fost sursă de inspirație și binecuvântare pentru numeroase războaie religioase, de multe ori au înjosit demnitatea umană și au îndreptățit cele mai odioase manifestări ale păcătoșeniei, ca, de exemplu, sclavagismul, spiritul de castă sau despotismul și chiar cele mai dezgustătoare crime, ca genocidul religios sau etnic.

Cu toate acestea, nu putem ignora cea mai importantă latură a religiei. Fericitul Augustin (354-430) credea că acest cuvânt provine din verbul latinesc „religare”, care, tradus în limba rusă, înseamnă „a reuni”. Așadar, religia este o reînnoire a legăturii, cândva distruse, dintre om și Dumnezeu. Ea poate fi comparată cu o scară care duce de pe pământ la Cer, care îi oferă omului posibilitatea cea mântuitoare de a se ridica deasupra sa însuși, de a se înălța deasupra propriei sale imperfectiuni.

Dacă vom privi credința din acest punct de vedere, vom ajunge și la alte raționamente. Dumnezeu

cu adevărat este minunat și înțelept, El cu adevărat întruchipează în Sine dragostea, dar în ce mod s-au putut realiza aceste calități pe pământ? Numai prin oamenii care au încercat să înțeleagă această dragoste, frumusețe și înțelepciune.

Noi nu încetăm să ne minunăm de câte dovezi uimitoare de dragoste, frumusețe și armonie au lăsat în urma lor teologia, știința și arta creștină. Apelând la scrieri, vom vedea că cele mai multe capodopere literare, create în ultimii două mii de ani, sunt presărate, în primul rând, cu motive creștine. Dacă vom analiza creațiile celor mai mari compozitori, ne vom convinge că și ele sunt îndreptate către Dumnezeu. Același lucru se poate spune și despre arhitectură și pictură: tot ce este minunat și sublim este tocmai rodul înțelegerii creștine a lumii, al înțelegerii lumii prin Sfânta Scriptură, prin Vechiul și Noul Testament, dar, mai întâi de toate, prin Sfânta Evanghelie.

Multe sisteme filozofico-religioase îl ridică pe om pe cea mai înaltă treaptă a dezvoltării, dar, oricât de minunate și de uimitoare ni s-ar părea culturile exotice ale Orientului Apropiat, Mijlociu și Îndepărtat, ele ne preocupă, mai întâi de toate, în măsura în care oglindesc înțelegerea evanghelică a problemelor.

Urcând pe treptele nevăzute ale scării duhovnicești, pe care noi o numim religie și care îl leagă pe om de Dumnezeu, iar pământul de Cer, noi ne întâlnim cu tot felul de oameni care se dovedesc a fi capabili de a fi Oameni în cel mai înalt sens al cuvântului. Noi vedem în jurul nostru sfinți a căror

viață ne este bine cunoscută. Putem face o listă lungă cu numele acestor mari nevoitori, care au știut să se apropie atât de mult de Domnul încât viața lor a devenit o reflectare a Luminii Divine, o reflectare a Iubirii Dumnezeiești. Văzând pe chipurile lor, după cum a spus unul dintre propovăduitorii creștini, „strălucirea vieții veșnice”, încă o dată ne vom convinge de faptul că drumul, pe care l-am ales este corect, că el ne va duce neapărat în acel „oraș de aur”, despre care cu atâta suflet se vorbește într-un cântec minunat...

Îndată ce omul începe să-și pună întrebări despre Dumnezeu, Domnul neapărat îl aude și îi trimite răspunsuri. În acest moment Dumnezeu bate la ușa inimilor noastre și începe cunoașterea noastră tainică a patriei noastre, a legăturilor noastre de rudenie și a rădăcinilor noastre. Atunci începe calea noastră, pe deplin conștientă, către Dumnezeu și ne devine foarte clar că Creatorul nostru este veșnic, infinit, nevăzut și nepătruns, că El este atotputernic și atotprezent, atotcuprinzător și milostiv, că în El se află izvorul adevăratei libertăți și al Vieții Veșnice.

Setea de adevăr sau visul la protecționism?

Poate că nu există om care să nu aibă nevoie de credință, însă este important să înțelegem în ce forme se îmbracă această necesitate. Ea este evidentă și este o trăsătură înăscută a naturii umane, indiferent dacă noi pricepem sau nu acest lucru, dacă

vrem sau nu să cunoaștem scopul inițial al existenței noastre.

Omul nu poate trăi fără credință, tot așa cum nu poate exista fără satisfacerea nevoilor biologice: el trebuie să respire, să bea, să mănânce și să se îmbrace, apărându-se de frig, adică să mențină în sine viața. Dar chiar și oamenii necredincioși cu greu vor spune că aerul, apa, hrana și haina călduroasă sunt singurele lucruri de care omul are nevoie. Chiar și ateii convinși, care încearcă prin toate mijloacele să ne insufle că omul nu se deosebește prea mult de animal, înțeleg foarte bine că vorba poate fi și trebuie să fie despre diferențele esențiale.

Una dintre aceste diferențe este, în primul rând, capacitatea de a crede, iar în al doilea rând, nevoia de credință. Însă această nevoie se manifestă în mod diferit și depinde de o mulțime nenumărată de factori: de educație, de condițiile de viață, de mediul cultural care există în jur și de multe, multe altele.

Dacă pentru om credința este ceva natural (firesc), mai devreme sau mai târziu el va începe neapărat să creadă în Dumnezeu, chiar dacă la început nădejdea lui poate fi vagă, abstractă, păgână sau chiar ocultă. Dar aceasta este totuși o căutare a lumii de dincolo, determinată, în primul rând, de categoriile binelui și răului, ale adevărului și minciunii, ale cinstei și rușinii. Și abia pe locul doi stau (cel puțin ar trebui să stea!) noțiunile de conservare, apărare, protecționism – când cineva îl apără și îl protejează pe om, când cineva din această lume îl aude, în afară de el însuși. Acesta este un alt plan,